

'We zijn veel profession

Over de rechtmatigheid van de EU-uitgaven is de Europese Rekenkamer nog altijd kritisch. Maar met de betrouwbaarheid van de EU-rekening is het sinds 2007 in orde. Ook de Europese Rekenkamer is professioneler geworden. Het Nederlandse lid Maarten Engwirda kan zich dus met een gerust hart laten opvolgen door Gijs de Vries.

TEKST LEX VAN ALMELO | BEELD SIMONE VAN ES

Sinds het Verdrag van Maastricht uit 1992 moet de Europese Rekenkamer een verklaring afgeven over de uitgaven van de Europese Commissie respectievelijk de EU-rekening. Het eerste jaar waarover dat moest was 1994. Ten tijde van een eerder interview met Maarten Engwirda in december 2004 had de Rekenkamer nog niet één keer een goedkeurende verklaring afgegeven. En nu?

Engwirda: "De eerste goedkeurende verklaring zonder clausuleringen laat nog steeds op zich wachten. Sinds twee jaar is de betrouwbaarheid van de EU-rekening wel in orde. Dat wil zeggen dat de rekeningen een getrouw beeld geven van de financiële situatie en van de resultaten. Maar de rechtmatigheid is nog steeds niet voor elkaar. Er wordt nog veel geld in strijd met de regels en wetgeving uitgekeerd en besteed."

Wat is de zwakste schakel?

"De beleidsgroep Cohesie, die met 36,6 miljard euro een derde van de EU-begroting uitgeeft. Meer dan elf procent hiervan is niet volgens de regels gegaan. Onder deze beleidsgroep vallen de fondsen die zijn bedoeld om armere, minder ontwikkelde regio's in de Europese Unie te steunen. En zo de cohesie

treden en in die tijd nog niet al te veel subsidies van de Europese Unie hebben ontvangen. Specifiek kun je zeggen dat de hulp aan Bulgarije is opgeschort en dat ook die aan Roemenië nog problematisch is. In die landen ontbreekt de vereiste controle en is er een corruptieprobleem dat soms gepaard gaat met georganiseerde misdaad."

Dan zijn het dus vooral oudere lidstaten waar meer dan elf procent fout wordt besteed? Wij nemen aan dat Nederland daar niet bij zit?

"Nederland krijgt inderdaad vrijwel of totaal geen cohesiesteun meer. Het zijn met name Italië, Spanje en delen van het Verenigd Koninkrijk waar het geld niet goed wordt besteed. Maar door de toetreding van Polen, Tsjechië en andere Oosteuropese landen verschuift de nadruk van de steun wel meer naar die nieuwe lidstaten."

tussen de lidstaten te bevorderen. Met de toetreding van de nieuwe lidstaten is dit opnieuw een belangrijk punt geworden."

CORRUPTIEPROBLEEM

Zijn het die lidstaten die misbruik maken van deze subsidies?

"In algemene zin kan ik zeggen dat deze lidstaten zes jaar geleden zijn toege-

'Persoonlijk ben ik een uitgesproken voorstander van nationale lidstaatverklaringen.'

Stap terug met verantwoorden

De Europese Commissie wil de financiële verantwoording van de EU-gelden herzien en daarbij de 'lidstaatverklaringen' laten vervallen. De Nederlandse Algemene Rekenkamer vindt die herziening getuigen van een 'betrekkelijk laag' ambitieniveau en vreest dat de rekenkamer de minister van Financiën niet meer op de verantwoording kan aanspreken als deze geen verklaring meer hoeft af te leggen. Maarten Engwirda is het met de Algemene Rekenkamer eens. "In 2005 heb ik de toenmalige minister van Financiën Zalm in een gesprek gesuggereerd een lidstaatverklaring voor de in Nederland bestede EU-gelden op te stellen en daarmee het goede voorbeeld te geven aan de andere lidstaten. Zalms opvolger heeft in 2007 de eerste lidstaatverklaring gepubliceerd. Inmiddels hebben Zweden, het Verenigd Koninkrijk en Denemarken dat ook gedaan. De overige 23 EU-lidstaten zijn helaas nog niet zo ver. De voorstellen van de Europese Commissie zijn zeker een stap terug ten opzichte van de Nederlandse, Zweedse, Engelse en Deense praktijk. Maar niet vergeleken met de overige 23 lidstaten. Het zal u duidelijk zijn dat ik persoonlijk een uitgesproken voorstander ben van het afleggen van nationale lidstaatverklaringen."

eler geworden'

Maarten Engwirda: 'In Bulgarije en Roemenië is er een corruptieprobleem dat soms gepaard gaat met georganiseerde misdaad.'

Maarten Engwirda

1996-2010	Lid Europese Rekenkamer
1990-1995	Lid Algemene Rekenkamer
1977-1989	Lid Tweede Kamer D66
1981-1989	Voorzitter Commissie Rijksuitgaven Tweede Kamer
1982-1986	Fractievoorzitter D66
1971-1972	Lid Tweede Kamer D66
1943 (2 juni)	Geboren te Tilburg

‘Met geavanceerde controlemiddelen, zoals luchtfoto’s kun je precies zien hoe groot een boerderij is en voor hoeveel steun die in aanmerking komt.’

MINDER FOUTEN

Uit het meest recente jaarverslag blijkt dat de controle bij veel beleidsgroepen is verbeterd en het foutenpercentage is gedaald...

“Het beeld is heel duidelijk verbeterd...”

Heeft de Europese Rekenkamer daar invloed op gehad?

“Ja, door kritiek te geven. Ons oordeel is overgenomen door het Europese Parlement. En de Europese Commissie heeft allerlei maatregelen genomen om verbeteringen door te voeren. Wat ook meehielp is de inzet van geavanceerde controlemiddelen, zoals luchtfoto’s. Daarop kun je precies zien hoe groot een boerderij is en voor hoeveel steun die in aanmerking komt. In ons laatste Jaarverslag over 2008 is het foutenpercentage bij de landbouwsubsidies onder de materialiteitsdrempel van twee procent gezakt. Dat is voor een deel ook toe te schrijven aan vereenvoudigde regelgeving. Ik hoop als toeschouwer nog mee te maken dat het helemaal goed komt. In Nederland heb ik er als voorzitter van de Tweede-Kamercommissie voor de Rijksuitgaven nog aan meegewerkt dat het financieel beheer van de Rijksoverheid in het begin van de jaren negentig op orde kwam. Voordien was het daar ook een onoverzichtelijke bende.”

PEER REVIEW

Is de Europese Rekenkamer in de loop der jaren anders gaan werken?

“De Rekenkamer is de laatste jaren enorm veel professioneler geworden. Op mijn initiatief hebben wij drie jaar geleden een peer review gehouden, waarbij de rekenkamers uit Canada, Noorwegen, Portugal en Oostenrijk op volkomen onafhankelijke wijze gekeken hebben naar het functioneren van de Europese Rekenkamer. Daaruit zijn verschillende aanbevelingen en een actieplan voortgekomen. Nu hebben wij een duidelijke strategie voor vier jaar en duidelijke selectiecriteria voor wat wij wel en niet moeten onderzoeken. Ook hebben wij indicatoren ingesteld voor hoelang we over een onderzoek doen en hoe de Europese ministers, het Europese parlement en de media reageren op onze aanbevelingen. Daardoor krijgen wij zicht op onze effectiviteit. De Algemene Rekenkamer heeft dat al veel eerder gedaan.”

Dus u kunt nu rustig opstappen?

“Ik heb drie jaar geleden aan de minister van Financiën gevraagd: geef mij nog drie jaar om te kijken of alle aanbevelingen ook echt worden gerealiseerd. En inderdaad, na drie jaar is het wel voor elkaar, vind ik.”

Weet u al wat u straks gaat doen?

“Ik ben nu 67 en voel me nog zeer gezond. Ik heb nog best zin om een paar dingen te doen, maar heb tot nu toe nog geen concrete aanbiedingen gehad.” □

Subsidie watertorens fout besteed

Van de subsidies voor achtergebleven gebieden wordt elf procent niet volgens de regels besteed. Zo werd uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling steun verleend voor de bouw van drie watertorens op een waterleiding, zodat het water uit een lokaal stuwmeer in een niet nader genoemde lidstaat kon worden gedistribueerd. Op papier werd het project uitgevoerd, maar het stuwmeer werd nooit met water gevuld en de leiding niet gebruikt. De beheersautoriteit wist dat het project niet-subsidiabel was, maar nam het project op in het operationele programma om de 5,7 miljoen euro subsidie te kunnen gebruiken voor een project dat de Europese Commissie had afgewezen.

Bron: Jaarverslag Europese Rekenkamer over het jaar 2008, www.eca.europa.eu.